

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

DRP-RPS.0003.1.2026.DRB

Opole, dnia 24 lutego 2026 roku

**Pani
Martyna Nakonieczny
Radna Województwa Opolskiego**

Szanowna Pani Radna,

Zrównoważony rozwój regionu jest od wielu lat jednym z zasadniczych celów polityki rozwoju prowadzonej przez kolejne zarządy województwa opolskiego. Temu służyła konsekwentna polityka regionalna realizowana w oparciu o środki unijne i własne.

Aktualnie wdrażana przez Zarząd Województwa Opolskiego (ZWO) polityka rozwoju opiera się na założeniach obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030. Głównym celem tego dokumentu jest osiągnięcie wizji rozwoju regionu, zgodnie z którą:

„Opolskie w 2030 roku to region cenionej jakości życia wynikającej z unikalnego i uniwersalnegołączenia różnorodności: dynamiki i równowagi, nowoczesności i tradycji oraz otwartości i integracji.”

Strategia Opolskie 2030 jasno wskazuje (opis do wizji) na potrzebę wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju. Służyć temu ma policentryczny model rozwoju, stwarzający szansę na osiągnięcie wysokiego poziomu ładu przestrzennego, zapewnienie konkurencyjności w stosunku do otoczenia zewnętrznego i eliminację niekorzystnych różnic w warunkach życia wewnątrz regionu.

Decyzje dotyczące alokacji środków, którymi dysponuje samorząd województwa (środki własne, środki unijne, dotacje rządowe i inne), podejmowane są w sposób transparentny i opierają się na jasno określonych zasadach zawartych w uchwałach ZWO i załączonych do nich regulaminach. W przypadku środków zewnętrznych stosowane są wytyczne i zasady wynikające z rozporządzeń unijnych i programów ministerialnych. W inicjatywach finansowanych ze środków województwa gwarantowany jest równy dostęp beneficjentów do wsparcia z poziomu regionu, co wyklucza możliwości ich marginalizacji. Podkreślić także należy, że wszystkie działania i stosowane procedury są jawne. Występujące nadal różnice w sytuacji społeczno-gospodarczej samorządów mają być stopniowo ograniczane m.in. stosowaniem preferencyjnych mechanizmów wsparcia bezzwrotnego, dotacyjnego dla MŚP i samorządów z południowej części regionu. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera Załącznik nr 1 do niniejszego pisma.

Powyższe przynosi wymierne efekty, co potwierdzają zewnętrzne analizy i badania. Województwo opolskie na tle kraju należy do regionów o stosunkowo małych różnicach w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, które nadal się zmniejszają.

Z poważaniem

Marszałek Województwa Opolskiego

Szymon Ogłaza

Sprawę prowadzi: Danuta Rospond-Bednarska

Pytanie 1. Jakimi kryteriami kieruje się zarząd województwa przy podziale środków finansowych pomiędzy poszczególne powiaty i gminy?

Departament Programowania Funduszy Europejskich

Podejście terytorialne – podstawowe założenia

W perspektywie finansowej 2021-2027 w województwie opolskim zastosowanie mają **instrumenty terytorialne**, tj.:

- Obszary Strategicznej Interwencji Regionalne (OSI regionalne) - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) oraz Inne Instrumenty Terytorialne (IIT) – 5 subregionów województwa opolskiego,
- Obszary Strategicznej Interwencji Krajowe (OSI krajowe): *miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją* – w województwie opolskim jest to 8 ww. miast średnich i 15 ww. obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją - **jako obszary ujęte w Subregionach.**

Obszary Strategicznej Interwencji Regionalne – SUBREGIONY

Propozycja województwa opolskiego dotycząca rozdysponowania podstawowej alokacji na lata 2021-2027 opiera się w głównej mierze na sprawdzonym już w perspektywie 2014-2020 podejściu terytorialnym, polegającym na wspieraniu **pięciu subregionów województwa**, których projekty będą realizowane w formule ZIT lub IIT, stanowiąc jednocześnie OSI regionalne, i pokrywając obszar całego województwa opolskiego, tj.:

- ZIT – Subregion Aglomeracja Opolska
- IIT – Subregion Północny
- IIT - Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki
- IIT – Subregion Brzeski
- IIT – Subregion Południowy

W ww. subregionach będą realizowane głównie projekty partnerskie, których celem będzie kompleksowe rozwiązywanie problemów.

Uwzględnienie w programie ww. podejścia terytorialnego w postaci OSI - 5 Subregionów prowadzi także do osiągnięcia jednego z najważniejszych celów aktualnie obowiązującej średniookresowej strategii rozwoju kraju pn.: *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, a mianowicie zwiększenia spójności terytorialnej kraju, jak również regionów, w tym województwa opolskiego. Odbywa się to przez niwelowanie różnic w poziomie rozwoju wewnątrz województwa, zapobiegając też zjawisku peryferyjności i procesowi marginalizacji obszarów najbardziej oddalonych od centrum regionu. Podejście to sprzyja także podniesieniu konkurencyjności województwa opolskiego. Podkreślić należy, że **wszystkie jednostki samorządu, które zostały zidentyfikowane jako OSI krajowe, są także częściami ww. subregionów** i będą uczestniczyć w podziale alokacji wyodrębnionych dla tych subregionów.

Podział województwa na subregiony przedstawia Mapa 1.

Mapa 1. Subregiony w województwie opolskim

- Subregion Północny
- Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki
- Aglomeracja Opolska
- Subregion Południowy
- Subregion Brzeski

Źródło: Opracowanie UMWO.

Departament Infrastruktury i Gospodarki

- **Dofinansowanie dla gmin i powiatów ze środków budżetu województwa opolskiego realizacji zadań określonych w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych na rok 2026 (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 82).**

Wnioski na dofinansowanie zadań określonych ww. ustawie są weryfikowane według kolejności wpływu do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego (UMWO) oraz realizowane w oparciu o wpływy z należności oraz opłat rocznych za wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej. W sytuacji, gdy w danym roku środki te są niewystarczające dla wszystkich złożonych wniosków, wnioski są wtedy weryfikowane i punktowane na podstawie poniższych kryteriów:

- dochodów związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych,
- warunków uzyskania wzrostu produkcji rolniczej,
- powierzchni obszaru działania wnioskodawcy w hektarach,
- dochodów z terenu powiatu,

W przypadku zastosowania wskazanych kryteriów oceny oraz uzyskania jednakowej liczby punktów, o kolejności decyduje wysokość zadeklarowanego we wniosku udziału własnego.

- **Marszałkowski program poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych „Super Zebra”. Edycja 3 z terminem realizacji w latach 2026-2027.**

W ramach programu gminy województwa opolskiego składają wnioski w zakresie poprawy bezpieczeństwa na istniejących przejściach dla pieszych w postaci wykonania oświetlenia bądź wzbudzonej sygnalizacji świetlnej z dedykowanym oświetleniem. Przejście musi być usytuowane w ciąg dróg wojewódzkich przebiegających przez teren danej gminy lub w ciągu dróg gminnych, gdy przez daną gminę nie prowadzą drogi wojewódzkie.

Zadania na drogach wojewódzkich są realizowane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu (ZDW), natomiast na drogach gminnych przez wnioskujące JST.

By przystąpić do udziału w programie „Super Zebra” wymagany jest finansowy wkład własny JST:

- dla dedykowanego oświetlenia przejścia dla pieszych – 10 000,00 zł,
- dla wzbudzonej sygnalizacji świetlnej wraz z dedykowanym oświetleniem przejścia dla pieszych – 20 000,00 zł.

Przedmiotowe wnioski oceniane są pod kątem formalnym i merytorycznym, zgodnie z Regulaminem programu. Oceny merytorycznej i formalnej wniosków dokonuje realizator programu tj. przedstawiciele: Marszałka Województwa Opolskiego, ZDW przy współudziale Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Opolu (WORD) oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu.

Ocena formalna polega na sprawdzeniu czy w danej lokalizacji wskazanej przez JST faktycznie wyznaczone jest przejście dla pieszych.

Pod względem merytorycznym wnioski oceniane są wg klucza zawartego w § 5 Regulaminu programu na podstawie poniższych kryteriów:

- statystyki zawierającej dane o liczbie zdarzeń drogowych (sumy wypadków i kolizji) w obszarze wnioskowanego przejścia dla pieszych z udziałem pieszych za pełne 3 lata poprzedzające rok złożenia wniosku,
- statystyki zawierającej dane o liczbie osób zabitych lub rannych w wyniku zdarzeń drogowych w obszarze wnioskowanego przejścia dla pieszych z udziałem pieszych za 3 lata poprzedzające rok złożenia wniosku,
- lokalizacji przejścia dla pieszych umiejscowionego w obrębie instytucji, ośrodków i innych obiektów, gdzie obserwowana jest duża liczba dzieci i seniorów,
- merytorycznego uzasadnienia wnioskodawcy dotyczącego potrzeby realizacji zadania,
- pozytywnej opinii Policji.

Maksymalna, możliwa do uzyskania przez wnioskodawcę liczba punktów wynosi 100.

Z ocenionych wniosków tworzona jest lista rankingowa zadań przeznaczonych do realizacji, która następnie zatwierdzana jest przez ZWO oraz ogłasza na stronie internetowej UMWO.

Departament Programów Obszarów Wiejskich

Kryteria wyboru operacji dla działań wdrażanych przez województwo opolskie w ramach interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027) oraz inwestycji realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), ustalane są przez Instytucję Zarządzającą Programem/Instytucję odpowiedzialną za realizację Inwestycji tj. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW).

Samorząd Województwa jest zobowiązany do stosowania Wytycznych.

Departament Rozwoju Wsi i Rolnictwa

➤ Marszałkowska Inicjatywa Sołecka

W ramach projektu wnioski o udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej oceniane są pod kątem formalnym i merytorycznym, zgodnie z Regulaminem udzielania pomocy finansowej w formie dotacji celowej w projekcie pn. Marszałkowska Inicjatywa Sołecka.

Ocena wniosków przeprowadzana jest przez departament merytoryczny UMWO.

Ocena formalna polega na sprawdzeniu:

- kompletności wniosku,
- prawidłowości podpisów osób uprawnionych do reprezentowania Wnioskodawcy.

Ocena merytoryczna polega na weryfikacji spełnienia kryteriów określonych w karcie oceny wniosku, której wzór stanowi Załącznik nr 3 do Regulaminu.

Pozytywnie ocenione zadania wpisywane są na Listę Wnioskodawców Marszałkowskiej Inicjatywy Sołeckiej, która następnie zatwierdzana jest przez ZWO, a wysokość udzielonej pomocy finansowej określana jest przez Sejmik Województwa Opolskiego (Sejmik)) w drodze uchwały.

Zatwierdzona uchwałą Sejmiku lista wnioskodawców publikowana jest w Biuletynie Informacji Publicznej Samorządu Województwa Opolskiego oraz na stronie internetowej WO.

Należy podkreślić, że w przedmiotowym projekcie każda gmina, po uzyskaniu pozytywnej oceny formalnej i merytorycznej wniosku, otrzymuje dofinansowanie, zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie.

Departament Sportu i Turystyki

Kryteria oceny wniosków są zgodne z wytycznymi Programu Ministerstwa Sportu i Turystyki (MSiT). Wnioski oceniane są pod kątem formalnym i merytorycznym.

Ocena formalna polega na sprawdzeniu:

- zgodności terminu złożenia i formy złożenia wniosku,
- kompletności wniosku, złożonych oświadczeń, deklaracji i wymaganych załączników,
- prawidłowości podpisów,
- prawidłowości zestawienia kosztów, harmonogramu i wkładu własnego.

Ocena merytoryczna polega na weryfikacji spełnienia kryteriów:

- oceny technicznej, tj. zgodności zadania inwestycyjnego z Programem, w szczególności w zakresie rzeczowym i kwalifikowalności wydatków,
- sposobu określenia we wniosku zasad dotyczących ogólnodostępności obiektu,
- przewidywanego efektu dla rozwoju sportu i społeczności lokalnej województwa opolskiego,
- deklarowanej w projekcie poprawy warunków i standardów do uprawiania sportu w województwie opolskim.

Departament Współpracy z Zagranicą i Promocji Regionu

➤ 3 projekty realizowane w ramach Działania 10.3 i 10.6 FEO 2021-2027 pn.: Europejska Inicjatywa Społeczna dla:

- Aglomeracji Opolskiej,
- Subregionu Południowego i Brzeskiego,
- Subregionu Północnego i Kędzierzyńsko-Strzeleckiego.

Projekty realizowane są na podstawie FEO 2021-2027 oraz przyjętych Uchwałą ZWO Zasad realizacji projektów grantowych w ramach programu regionalnego FEO 2021-2027 oraz zgodnie z zapisami ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. *o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027* (tzw. Ustawy wdrożeniowej, Dz.U.2025.1733 t.j.)

Kryteria wyboru projektów grantowych zostały określone przez Komitet Monitorujący FEO 2021-2027 (VI posiedzenie, nr uchwały: 61/2023 i 62/2023).

Grantobiorcami są wszystkie gminy województwa opolskiego oraz organizacje pozarządowe.

Projekty polegają na przekazaniu grantów (100% dofinansowania), na małe inwestycje o charakterze oddolnym, zgłoszone przez mieszkańców i realizowane przez gminy lub organizacje pozarządowe we współpracy i w uzgodnieniu z przedstawicielami lokalnych społeczności i na rzecz tych społeczności o charakterze m.in. prospołecznym, kulturalnym, turystycznym.

➤ Projekt Europejska Inicjatywa Społeczna dla klimatu (złożony wniosek o dofinansowanie)

Projekt grantowy w ramach Działania 2.2 FEO 2021-2027 realizowany na podstawie FEO 2021-2027 oraz przyjętych Uchwałą ZWO Zasad realizacji projektów grantowych w ramach programu regionalnego FEO 2021-2027 oraz zgodnie z zapisami ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. *o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027* (tzw. Ustawy wdrożeniowej, Dz.U.2025.1733 t.j.).

Kryteria wyboru projektów grantowych określone przez Komitet Monitorujący FEO 2021-2027 (XIV posiedzenie, nr uchwały: 141/2025)

Grantobiorcami mogą być wszystkie gminy i powiaty województwa opolskiego oraz organizacje pozarządowe.

Projekt polega na przekazaniu grantów (100% dofinansowania), na modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej zgłoszonych przez mieszkańców i realizowanych przez gminy, powiaty lub organizacje pozarządowe. Wsparcie otrzymają budynki, w których osiągnięta będzie największa poprawa efektywności energetycznej.

Departament Zdrowia i Polityki Społecznej

Udzielenie pomocy finansowej JST w formie dotacji celowej w obszarze polityki społecznej i zdrowia każdorazowo poprzedzone jest analizą merytoryczną zasadności udzielenia wsparcia. Analiza dokonywana jest w oparciu o obowiązujące przepisy, programy i dokumenty strategiczne.

W przypadku projektów dotyczących ochrony zdrowia przyjęto kryteria dotyczące zgodności z potrzebami zdrowotnymi określonymi w dokumentach strategicznych tj. mapach potrzeb zdrowotnych oraz Wojewódzkim Planie Transformacji. Brana jest również pod uwagę opinia o celowości inwestycji w ochronie zdrowia wydana przez wojewodę (uwzględniająca opinie dyrektora NFZ) oraz uzasadniona potrzeba mieszkańców.

Każdorazowo uwzględniane są również możliwości finansowe wnioskodawcy jak i budżetu województwa polskiego.

Pytanie 2. Czy zarząd województwa dostrzega ryzyko marginalizacji obszarów peryferyjnych w obecnym modelu alokacji środków?

Departament Programowania Funduszy Europejskich

Obszary Strategicznej Interwencji Krajowe – Miasta i obszary z terenu województwa opolskiego

Zgodnie z zapisami KSRR 2030 w regionalnych programach na lata 2021-2027 wsparcie obligatoryjnie otrzymają znajdujące się na terytorium danego województwa Obszary Strategicznej Interwencji, tj. OSI krajowe wskazane w KSRR, tj. miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

W województwie opolskim wskazano następujące OSI krajowe:

- **Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze - 8 miast: Brzeg, Kędzierzyn-Koźle, Kluczbork, Krapkowice, Namysłów, Nysa, Prudnik, Strzelce Opolskie.**

Zgodnie z założeniami, wybór miast średnich do kompleksowego wsparcia polityką rozwoju wiązał się z faktem, że pełnią one szczególnie ważną rolę stabilizującą w policentrycznym systemie osadniczym. Wskazane na poziomie krajowym 8 miast to stolice powiatów woj. opolskiego (łącznie w woj. jest 11 powiatów).

Tabela 1. Lista miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze - województwo opolskie wg typologii

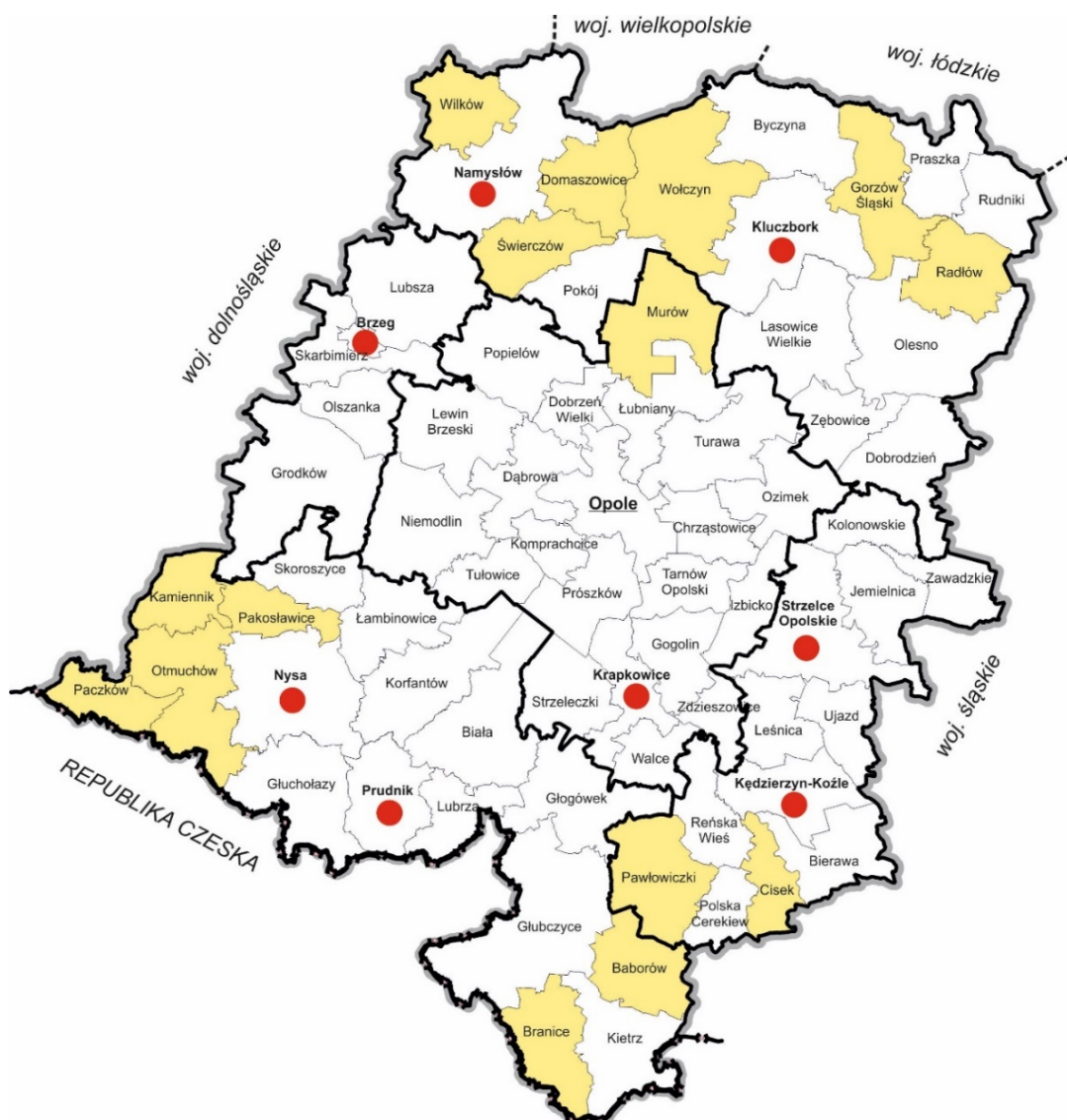
Lp.	Miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Typologia
1.	Kędzierzyn-Koźle	Miasta obniżającego się potencjału (silne powiększanie niekorzystnego dystansu, umiarkowanie zła sytuacja społeczno-gospodarcza)
2.	Kluczbork	
3.	Prudnik	Miasta stagnujące (umiarkowane powiększanie niekorzystnego dystansu, zła sytuacja społeczno-gospodarcza)
4.	Krapkowice	Miasta zagrożone trwałą marginalizacją (umiarkowane powiększ. niekorzystnego dystansu, umiarkowana zła sytuacja społeczno-gospodarcza)
5.	Nysa	
6.	Brzeg	
7.	Strzelce Opolskie	
8.	Namysłów	

Źródło: Opracowanie własne UMWO 2021-2027 na podstawie Aktualizacji delimitacji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (powiększających dystans rozwojowy), Instytut Geografii i Zagospodarowania Przestrzennego PAN, Warszawa 2019 r.

- **Obszary zagrożone trwałą marginalizacją - 15 gmin: Baborów, Branice, Cisek, Domaszowice, Gorzów Śląski, Kamiennik, Murów, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Pawłowiczki, Radłów, Świerczów, Wilków, Wołczyn.**

OSI krajowe w województwie opolskim przedstawia Mapa 2.

Mapa 2. OSI krajowe w województwie opolskim

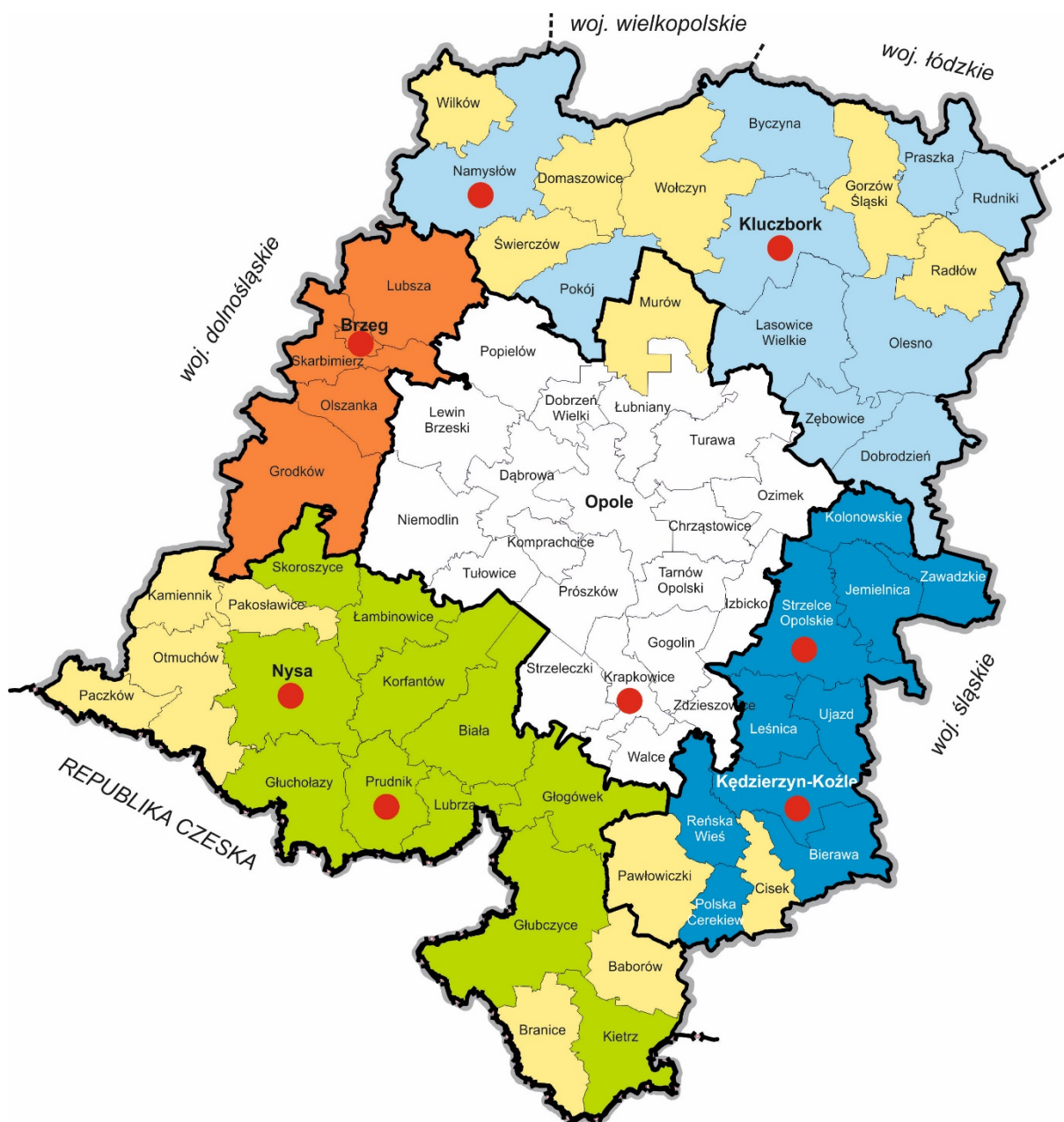

Źródło: Opracowanie własne UMWO na podstawie KSRR 2030 oraz Aktualizacji delimitacji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (powiększających dystans rozwojowy), Instytut Geografii i Zagospodarowania Przestrzennego PAN, Warszawa 2019 r.

Wsparcie dla OSI regionalnych i krajowych w FEO 2021-2027

Zgodnie z podejściem przyjętym w regionie, **wszystkie jednostki samorządu, które zostały zidentyfikowane jako OSI krajowe, są także częściami ww. Subregionów** (OSI krajowe uwzględnione w obszarach ZIT/IIT województwa opolskiego przedstawia Mapa 3).

Mapa. 3 Podejście terytorialne województwa opolskiego w perspektywie 2021-2027.

LEGENDA:

- 5 Subregionów (*granice zaznaczone czarną linią*)
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (*zaznaczone na czerwono*)
- obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją (*zaznaczone na żółto*)

Wsparcie dla OSI regionalnych w FEO 2021-2027

W programie regionalnym FEO 2021-2027 wskazano zarówno instrumenty terytorialne dla poszczególnych Subregionów, jak również wskazano obszary, w których **będą obligatoryjnie stosowane**, tj. Cel polityki CP 2 (zakres: mobilność miejska) oraz Cel Polityki 5.

- Dodatkowo IZ FEO 2021-2027 zdecydowała o **wyodrębnieniu alokacji dedykowanej dla 5 Subregionów w innych obszarach interwencji FEO 2021-2027** (m.in. efektywność

energetyczna, zapobieganie zagrożeniom, gospodarka wodno-ściekowa, bioróżnorodność, edukacja przedszkolna, kształcenia ogólne, edukacja włączająca, wsparcie rodziny i pieczy zastępczej, usługi zdrowotne dla osób starszych i niesamodzielnych, opieka długoterminowa).

- W ślad za powyższym, w ramach odpowiednich działań FEO 2021-2027 zostały wyodrębnione alokacje dedykowane 5 Subregionom w docelowych obszarach wsparcia. Powyższe oznacza, że Subregiony będą miały możliwość ubiegania się o dofinansowanie projektów, które będą wynikały ze strategii terytorialnych (odpowiednio ZIT AO/Strategie IIT dla 4 Subregionów).

Wsparcie dla OSI krajowych w FEO 2021-2027

Należy zaznaczyć, że wszystkie miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją z obszaru województwa opolskiego wskazane w KSRR wchodzą w skład poszczególnych Subregionów. W związku z powyższym wszyscy członkowie (JST) wchodzący w skład poszczególnych Subregionów, mają dostęp do środków Programu na równych zasadach poprzez realizację inwestycji w ramach Subregionów.

W ramach FEO 2021-2027 na poziomie kryteriów wyboru projektów zastosowano preferencje **dla OSI krajowych i OSI regionalnych** w ramach:

Priorytetu 1 Fundusze Europejskie Na Rzecz Wzrostu Innowacyjności i Konkurencyjności Opolskiego FEO 2021-2027 w celach szczegółowych (CS):

- **CS(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii:**
 - ✓ **Działanie 1.2. Opolskie konkurencyjne** – preferencje **punktowe** dla projektów realizowanych na terenie wpisujących się w OSI krajowe, Osi regionalne (Subregion Południowy – powiat: głubczycki, nyski, prudnicki)
- **CS(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne:**
 - ✓ **Działanie 1.5 Wsparcie dla nowopowstałych MŚP** – preferencje **punktowe** dla projektów realizowanych na terenie wpisujących się w OSI krajowe, OSI regionalne (Subregion Południowy – powiat: głubczycki, nyski, prudnicki),
 - ✓ **Działanie 1.6 Promocja MŚP , w tym wsparcie internacjonalizacji oraz promocji eksportu** - preferencje **punktowe** dla projektów realizowanych na terenie wpisujących się w OSI krajowe, OSI regionalne (Subregion Południowy – powiat: głubczycki, nyski, prudnicki),
 - ✓ **Działanie 1.7 Opolskie konkurencyjne** – preferencje w postaci **wsparcia dotacyjnego wyłącznie** dla projektów realizowanych na terenie wpisujących się w OSI regionalne (Subregion Południowy – powiat: głubczycki, nyski, prudnicki) w zakresie:
 - inwestycji w nowoczesne maszyny i urządzenia oraz sprzęt produkcyjny, wartości niematerialne i prawne wraz z doradztwem/szkoleniami, w celu wprowadzenia na rynek nowych lub ulepszonych produktów lub usług,
 - inwestycji w rozwój MŚP zwiększających skalę ich działalności oraz wzrost zasięgu ofert.

Priorytetu 5 Fundusze Europejskie Wspierające Opolski Rynek Pracy i Edukację FEO 2021-2027:

- **CS(c) Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,**
 - ✓ **Działanie 5.3 Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy** – preferencje **punktowe** dla projektów realizowanych na terenach wpisujących się w OSI krajowe, OSI regionalne,
- **CS(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,**

- ✓ **Działanie 5.6 Edukacja przedszkolna** – preferencje **punktowe** dla projektów realizowanych na terenach wpisujących się w OSI krajowe, OSI regionalne;
- ✓ **Działanie 5.7 Kształcenie ogólne** – zgodnie z FEO 2021-2027 preferowane są osoby będące w niekorzystnej sytuacji określone w dokumencie *Analiza grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji w województwie opolskim* – w tym osoby zamieszkujące tereny wpisujące się w OSI krajowe, OSI regionalne;
- ✓ **Działanie 5.8 Program pomocy stypendialnej** – zgodnie z FEO 2021-2027 preferowane są osoby będące w niekorzystnej sytuacji określone w dokumencie *Analiza grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji w województwie opolskim* – w tym osoby zamieszkujące tereny wpisujące się w OSI krajowe, OSI regionalne;
- ✓ **Działanie 5.9 Kształcenie zawodowe** – zgodnie z FEO 2021-2027 preferowane są osoby będące w niekorzystnej sytuacji określone w dokumencie *Analiza grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji w województwie opolskim* – w tym osoby zamieszkujące tereny wpisujące się w OSI krajowe, OSI regionalne;
- ✓ **Działanie 5.10 Edukacja włączająca** – preferencje **punktowe** dla projektów realizowanych na terenach wpisujących się w OSI krajowe, OSI regionalne;
- ✓ **Działanie 5.11 Kształcenie ustawiczne** – preferencje **punktowe** dla projektów realizowanych na terenach wpisujących się w OSI krajowe, OSI regionalne (dla typu przedsięwzięcia dotyczącego wsparcia Uniwersytetów Trzeciego Wieku). Dla typu przedsięwzięcia dotyczącego usług rozwojowych z wykorzystaniem BUR dla osób od 15 r.ż. preferowane są zgodnie z FEO 2021-2027 osoby będące w niekorzystnej sytuacji określone w dokumencie *Analiza grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji w województwie opolskim* – w tym osoby zamieszkujące tereny wpisujące się w OSI krajowe, OSI regionalne.

Priorytetu 6 Fundusze Europejskie Wspierające Włączenie Społeczne W Opolskim FEO 2021-2027:

- **CS(I) Wsparcie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci:**
 - ✓ **Działanie 6.7 Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej** – preferencje **punktowe** dla projektów realizowanych na terenach wpisujących się w OSI krajowe, OSI regionalne;
 - ✓ **Działanie 6.8 Profilaktyka zachowań społecznych dzieci i młodzieży** – preferencje **punktowe** dla projektów realizowanych na terenach wpisujących się w OSI krajowe, OSI regionalne;

Priorytetu 7 Fundusze Europejskie Wspierające Usługi Społeczne I Zdrowotne w Opolskim FEO 2021-2027:

- **CS(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej:**
 - ✓ **Działanie 7.1 Usługi zdrowotne i społeczne oraz opieka długoterminowa** – preferencje **punktowe** dla projektów realizowanych na terenach wpisujących się w OSI krajowe, OSI regionalne.

Ponadto, zgodnie z zapisami FEO 2021-2027 również w ramach pozostałych działań realizowanych ze środków EFS+ (oprócz inicjatyw: Europejski Budżet Obywatelski i Europejski Młodzieżowy Budżet Obywatelski) istnieje możliwość preferencji dla mieszkańców obszarów strategicznej interwencji, tj. miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, zidentyfikowanych na poziomie krajowym.

Departament Infrastruktury i Gospodarki

- **Dofinansowanie dla gmin i powiatów ze środków budżetu Województwa Opolskiego realizacji zadań określonych w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych na rok 2026 na rok 2026.**

Przyjęty model nie wspiera marginalizacji obszarów peryferyjnych, zadania prowadzone są na wniosek zainteresowanych oraz punktowane wg przyjętych zasad w oparciu o zapisy ustawy o ochronie gruntów rolnych. Każda gmina i powiat w województwie opolskim jest corocznie informowana o przeprowadzanym naborze.

- **Marszałkowski program poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych „Super Zebra”. Edycja 3 z terminem realizacji w latach 2026-2027**

Przyjęty model alokacji środków w ramach ww. programu nie powoduje marginalizacji obszarów peryferyjnych, ponieważ zapewnia równy dostęp do możliwości zmodernizowania przejść dla pieszych wszystkim gminom województwa po spełnieniu kryteriów formalnych i merytorycznych, niezależnie od ich lokalizacji czy poziomu rozwoju.

Każda gmina w województwie opolskim jest corocznie informowana o przeprowadzanym naborze.

Departament Programów Obszarów Wiejskich

Środki finansowe dla działań wdrażanych przez województwo opolskie w ramach PS WPR 2023-2027 oraz KPO zgodnie przepisami unijnymi i krajowymi przeznaczone są na wsparcie rozwoju obszarów wiejskich. Zgodnie z definicją, określoną w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej, zatwierdzoną przez Komisję Europejską, są to tereny położone poza granicami administracyjnymi miast, jednak w przypadku interwencji *Infrastruktura na obszarach wiejskich* przez obszary wiejskie rozumie się także obszary miast o liczbie ludności nie większej niż 5 tys., a w przypadku realizacji koncepcji inteligentnej wsi oraz interwencji LEADER - nie większej niż 20 tys. mieszkańców.

Departament Rozwoju Wsi i Rolnictwa

Przyjęty model alokacji środków w ramach Marszałkowskiej Inicjatywy Sołeckiej nie powoduje marginalizacji obszarów peryferyjnych, ponieważ zapewnia równy dostęp do dofinansowania wszystkim gminom województwa po spełnieniu kryteriów formalnych i merytorycznych, niezależnie od ich lokalizacji czy poziomu rozwoju.

Departament Sportu i Turystyki

Nie. Kryteria są zgodne z wymogami ministerialnymi.

Departament Współpracy z Zagranicą i Promocji Regionu

- **Projekty realizowane w ramach Działania 10.3 i 10.6 FEO 2021-2017 pn.: Europejska Inicjatywa Społeczna dla:**
 - Aglomeracji Opolskiej,
 - Subregionu Południowego i Brzeskiego,
 - Subregionu Północnego i Kędzierzyńsko-Strzeleckiego.

Przyjęty model alokacji środków nie powoduje marginalizacji obszarów peryferyjnych ze względu na konkursowy charakter wyboru przedsięwzięć o charakterze oddolnym mających pozytywny wpływ na społeczność lokalną i przyczyniających się do rozwoju społecznego, kulturalnego, ekonomicznego lub środowiskowego bez względu na lokalizację przedsięwzięć. Ponadto środki finansowe w ramach projektów zapewniają możliwość realizacji przedsięwzięć w każdej gminie województwa opolskiego.

➤ **Projekt Europejska Inicjatywa Społeczna dla klimatu (złożony wniosek o dofinansowanie)**

Przyjęty model alokacji środków nie powoduje marginalizacji obszarów peryferyjnych ze względu na konkursowy charakter wyboru przedsięwzięć modernizacji energetycznej, który preferuje wyłącznie działania termomodernizacyjne zmierzające do największej poprawy efektywności energetycznej bez względu na lokalizację przedsięwzięć.

Departament Zdrowia i Polityki Społecznej

Przyjęty model przyznawania środków finansowych z budżetu Województwa Opolskiego nie powoduje marginalizacji obszarów peryferyjnych, ponieważ oparty jest na kryteriach i priorytetach dla województwa określonych w dokumentach strategicznych.

Pytanie 3. Jakie działania planowane są w celu zapewnienia bardziej zrównoważonego i sprawiedliwego podziału środków w przyszłych latach?

Departament Programowania Funduszy Europejskich

Na obecnym etapie prac nad przyszłą perspektywą finansową na lata 2028-2034 znane są jedynie projekty Rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące kolejnej perspektywy finansowej.

Jednocześnie w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) zostanie dopiero powołany Zespół do pracy nad Planem Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR), który będzie się składał z przedstawicieli rządu, samorządów oraz partnerów spoza administracji.

W przygotowaniu PPKR MFiPR będzie współpracować z innymi resortami, instytucjami centralnymi, marszałkami województw, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, partnerami społecznymi oraz partnerami gospodarczymi, a także z przedstawicielami środowisk naukowych i akademickich.

Mając powyższe na uwadze, obecnie nie są znane podziały środków, obszarów oraz rola regionów w przyszłej perspektywie finansowej, a co za tym idzie nie można na tym etapie mówić o planowaniu podziału środków wewnątrz regionu.

Departament Infrastruktury i Gospodarki

Dofinansowanie dla gmin i powiatów ze środków budżetu województwa opolskiego realizacji zadań określonych w *ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych* opiera się na systemie weryfikacji oraz punktacji przyjętej w Uchwale Nr 4239/2025 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 24 listopada 2025 r. Model finansowania opiera się na zapisach ww. ustawy, która precyzuje cele na jakie mogą być przeznaczone dochody, które województwo w ten sposób uzyskuje.

Dofinansowanie dla gmin ze środków budżetu województwa opolskiego w ramach **Marszałkowskiego programu poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych „Super Zebra” Edycja 3 z terminem realizacji w latach 2026-2027** opiera się na systemie weryfikacji oraz punktacji przyjętej w Uchwale Nr 4074/2025 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 3 listopada 2025 r.

Departament Programów Obszarów Wiejskich

Algorytm podziału budżetu UE w obecnym okresie programowania określają przepisy unijne w ujęciu procentowym na tzw. filary, w skład których wchodzi poszczególne cele szczegółowe Programu. Środki finansowe w ramach Interwencji wdrażanych przez SWO były ustalane na podstawie takich samych wskaźników dla wszystkich województw (dane z GUS):

- *ludność poza aglomeracjami* = liczba ludności w województwie ogółem - liczba mieszkańców aglomeracji zameldowana na pobyt stały i czasowy na terenie aglomeracji
- *Wskaźnik G* - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2022 r.
- występowanie obszarów górskich na obszarze województwa.

Departament Sportu i Turystyki

Kontynuacja współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki.

Departament Współpracy z Zagranicą i Promocji Regionu

➤ **Projekty realizowane w ramach działania 10.3 i 10.6 FEO 2021-2027 pn.: Europejska Inicjatywa Społeczna dla:**

- **Aglomeracji Opolskiej,**
- **Subregionu Południowego i Brzeskiego,**
- **Subregionu Północnego i Kędzierzyńsko-Strzeleckiego.**

DZP w ramach projektów opracował Regulamin przyznawania grantów na realizację przedsięwzięć w ramach Europejskiej Inicjatywy Społecznej, w którym określa równe dla wszystkich potencjalnych grantobiorców warunki udziału w projektach. Powyższy dokument został opracowany w oparciu o Zasady realizacji projektów grantowych w ramach programu regionalnego FEO 2021-2027 oraz Kryteria wyboru wniosków grantowych na realizację przedsięwzięć w ramach Europejskiej Inicjatywy Społecznej – Aktualizacja przyjęte przez Komitet Monitorujący FEO 2021-2027 (XIV posiedzenie, nr uchwały: 147/2025 i 148/2025).

➤ **Projekt Europejska Inicjatywa Społeczna dla klimatu (złożony wniosek o dofinansowanie)**

DZP w ramach projektu opracuje Regulamin przyznawania grantów na realizację przedsięwzięć w ramach Europejskiej Inicjatywy Społecznej dla klimatu, w którym określi równe dla wszystkich potencjalnych grantobiorców warunki udziału w projekcie. Powyższy dokument zostanie przygotowany w oparciu o Zasady realizacji projektów grantowych w ramach programu regionalnego FEO 2021-2027 oraz Kryteria wyboru wniosków grantowych na realizację przedsięwzięć w ramach Europejskiej Inicjatywy Społecznej dla klimatu – Aktualizacja przyjęte przez Komitet Monitorujący FEO 2021-2027 (XVI posiedzenie, nr uchwały: 166/2025).

Departament Zdrowia i Polityki Społecznej

Nie planuje się działań korygujących. Przyjęte model udzielania wsparcia jest zrównoważony i wynika z faktycznych potrzeb zdrowotnych i społecznych mieszkańców regionu.

Pytanie 4. Czy rozważane jest wprowadzenie mechanizmów preferencyjnych lub wyrównawczych dla mniejszych powiatów o ograniczonym potencjale finansowym i demograficznym?

Departament Programowania Funduszy Europejskich

W odniesieniu do funduszu unijnych, preferencje dla obszarów funkcjonalnych będą musiały korelować z delimitacją obszarów strategicznej interwencji (OSI) określoną w Strategii Rozwoju Polski do 2035 r. (średniookresowa strategia rozwoju kraju), która obecnie jest na etapie projektu oraz Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

Departament Infrastruktury i Gospodarki

W związku z modelem finansowania ujętym w Ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* brak jest możliwości stosowania innych mechanizmów niż tam wskazanych.

W ramach kolejnej edycji programu „Super Zebra” rozważone zostanie wprowadzenie mechanizmów preferencyjnych lub wyrównawczych dla gmin o ograniczonym potencjale finansowym np. poprzez ograniczenie wkładu własnego JST.

Departament Programów Obszarów Wiejskich

Obecnie MRiRW prowadzi prace nad wypracowaniem rozwiązań dotyczących wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w perspektywie finansowej na lata 2028-2034. Samorządy województw zostały zaproszone do współpracy przy określeniu priorytetowych wyzwań rozwojowych obszarów wiejskich wymagających interwencji lub reform na poziomie regionalnym oraz krajowym.

Związek Województw RP (ZW RP) w 2025 r. przeprowadził ankietyzację gmin wiejskich oraz miejsko-wiejskich w całym kraju w zakresie potrzeb infrastrukturalnych. Gminy województwa opolskiego również brały w niej udział. Zidentyfikowane potrzeby zostały przekazane przez ZW RP do MRiRW.

Ponadto, województwo opolskie, niejednokrotnie podczas prac związanych budowaniem wizji rozwoju obszarów wiejskich po 2027 r. podkreśla niewystarczające dotychczasowe potrzeby wsparcia zakresów infrastrukturalnych, nalega na kontynuację wsparcia infrastruktury na obszarach wiejskich oraz zwiększenie środków finansowych na zaspokojenie potrzeb w tym zakresie.

Departament Rozwoju Wsi i Rolnictwa

Nie jest to rozważane, ponieważ każda gmina województwa, po spełnieniu wymogów formalnych i merytorycznych wniosku, otrzymuje dofinansowanie, co zapewnia równy dostęp do środków niezależnie od potencjału finansowego czy demograficznego.

Departament Sportu i Turystyki

Nie jest to rozważane, ponieważ kryteria przyznawania wsparcia są zgodne z wymogami ministerialnymi.

Departament Współpracy z Zagranicą i Promocji Regionu

- **Projekty realizowane w ramach działania 10.3 i 10.6 FEO pn.: Europejska Inicjatywa Społeczna dla:**
 - **Aglomeracji Opolskiej,**
 - **Subregionu Południowego i Brzeskiego,**
 - **Subregionu Północnego i Kędzierzyńsko-Strzeleckiego.**

W ramach projektów grantowych zostały określone przez Instytucję Zarządzającą FEO 2021-2027 warunki dla samorządu województwa opolskiego jako wnioskodawcy. Na ich podstawie realizowane są projekty, nie ma zatem możliwości ustanowienia jakichkolwiek innych zasad poza wskazanymi, we wcześniejszych odpowiedziach, dokumentami i ustawami, wg których udzielane jest wsparcie. Podkreślić przy tym należy, że projekty grantowe dotyczą wszystkich gmin województwa oraz organizacji pozarządowych z obszaru województwa.

Każda gmina i organizacja pozarządowa będą mogły złożyć wniosek grantowy, natomiast przyznanie grantów uzależnione będzie od uzyskanej punktacji zgodnie z przyjętymi kryteriami. W związku z powyższym brak jest mechanizmów ograniczających, preferujących lub wyrównawczych dla mniejszych gmin.

- **Projekt Europejska Inicjatywa Społeczna dla klimatu (złożony wniosek o dofinansowanie)**

W ramach projektów grantowych zostały określone przez Instytucję Zarządzającą FEO 2021-2027 warunki dla samorządu województwa opolskiego jako wnioskodawcy. Na ich podstawie realizowane są projekty, nie ma zatem możliwości ustanowienia jakichkolwiek innych zasad poza wskazanymi, we wcześniejszych odpowiedziach, dokumentami i ustawami, wg których udzielane jest wsparcie. Podkreślić przy tym należy, że projekty grantowe dotyczą wszystkich gmin województwa oraz organizacji pozarządowych z obszaru województwa.

Każda gmina, powiat i organizacja będą mogły złożyć wniosek grantowy, natomiast przyznanie grantów uzależnione będzie od uzyskanej punktacji zgodnie z przyjętymi kryteriami. W związku z powyższym brak jest mechanizmów ograniczających, preferujących lub wyrównawczych dla mniejszych gmin lub powiatów.

Departament Zdrowia i Polityki Społecznej

Nie rozważa się wprowadzenia mechanizmów preferencyjnych. Udzielenie wsparcia determinuje sytuacja społeczna (np. w przypadku klęski żywiołowej) oraz potrzeby zdrowotne mieszkańców wynikające z dokumentów strategicznych.